

NOGLE ERINDRINGER OM MIN FADER, CHR. MØLSTED.

Man har sagt mig, at det første jeg kunne sige var mor og far. Min far tog sig meget af mig, så allerede i vuggen var min interesse for ham stor; en af mine første ufuldkomne sætninger var således: "Far hat på, far stok på".

Hatten var et meget vigtigt klædningsstykke for far, somme tider havde han hat på hovedet og pibe i munden, før han havde fået sin morgenmad. Også når han malede, havde han ofte hat på, hvorfor ved jeg ikke. I mange år brugte han altid bowler hat, men engang under 1'ste verdenskrig, blev han syg og skulle på kur, da fik jeg det hverv at købe ham en ny hat i København. Jeg kom hjem med en grå, blød hat af den slags, som unge mennesker fra den tid brugte, og den klædte ham så godt, at jeg var helt stolt over mit held. - Senere har jeg ikke set ham med bowler, piben derimod fulgte ham til hans død. I mismodige stunder (han var tit syg) brændte han højtideligt sin pibe og svor, at han ikke ville ryge mer', men når han så igen havde det bedre, købte han sig en ny. Om søndagen flottede han sig med en cigar, og jeg kan endnu mærke dens lifflige duft, der var med til at give søndag eftermiddag sin særlige stemning.

Fader forstod at være ung med de unge. Mens vi var børn, legede han tit med os eller læste højt, hvilket han gjorde ganske udmærket. En af vore lege var "Hvalfisk"; den var selvlavet, og pointen var, at vi skulle bevæge os uden at røre gulvet. Vi mavede os under megen munterhed og med far som anfører fra det ene møbel til det andet til stor skade for disse. De måtte da også udskiftes, da vi blev mere adstadige. Heldigvis var det kun tarvelige træmøbler.

Far var en lille mand, ca. 167 cm høj, men harmonisk af bygning og af sind. Han havde et vejrbidt, rundt ansigt og var altid venlig og charmerende på en ubevidst måde. Hele hans væsen udstrålede venlighed og beskedenhed. Han havde evne til at få venner, men han udnyttede dem aldrig, da begrebet albuer var ham imod. "Hvis min kunst ikke kan tale for mig, fortjener jeg ikke at komme frem", sagde han flere gange.

Han elskede morsomme historier og havde en masse på lager og fortalte dem med megen lune.

Engang var han sammen med nogle unge i teateret. På hjemvejen passerede de Ågade. Åen var islagt, og studenterne tog sig en glidetur. Far, der var ca. 25 år ældre, blev også fristet, han klarede turen, men bowleren røg af.

I mange år var fader plaget af dårlig tyktarm og holdt i lange tider diæt. Hans livretter var bœf og stegt flæsk, og når menuen så led på vandgrød og fisk, sagde han resigneret til mor: "Nå, jeg er nok kommet ind i en gal "beværtning" ". Men sygdom og modgang knækkede ham ikke. Han malede og malede og nynnede dertil, muntre og sørgelige ting mellem hinanden, lige fra "Sorris og glæde de vandre til høbe" til Bellmanns viser, der passede så godt til hans lille baryton.

Far var meget visuel. Hans billeddannende evne var enorm, og når hans hjerne tumlede med en ide, sad han og tegnede sine syner på det papir, der lå nærmest, alt kunne bruges, men oftest måtte avisens margin holde for. Det var naturligvis for at fastholde sit indre syn, at han gjorde det. Det næste skridt blev, at han spændte et stort tegnepapir op og ved hjælp af kul og kridt - undertiden også pastel eller vandfarve - i stor hast tegnede sin ide på papiret. Ofte var der et mylder af skikkelser, der skulle stemmes sammen til et hele, og så blev der rettet mange gange. Han tog mindre stykker af tegnepapir og fæstede dem på de steder, han ville omarbejde, og det kunne hænde, at disse papirlapper blev skiftet ud mange gange, før det ønskede resultat var nået. Jeg husker det skete særlig mange gange med udkastet til "Ivar Huitfeldt ombord i linieskibet Dannebrog". "Hvordan ser et menneske ud lige før, hans skib springer i luften?" var hans stadige tanke.

Hvis en figur, af vigtighed for forståelse af billedets ide, ikke ville makke ret, veg han ikke tilbage for at modellere den. Han havde altid plastelina til rådighed, og han skabte i tidens løb mange smukke statuetter, bl.a. Den unge Willemoes (1801), men da disse arbejder ikke var malet, men kun et middel, knugede han figuren sammen igen, når maleriet var færdigt, hvad der nok kunne skæde en i hjertet. Kun et af hans modellerede ting er bevaret, nemlig en gruppe forestillende en vandvogn trukket af stude (Rosenfeldt ca. 1890) set under et besøg i Vordingborg. Denne gruppe blev ikke udført som støtte for en komposition, men havde sit mål i sig selv. Jeg var omkr. 4 år gammel, da han en vinteraften begyndte på den. Han lavede først en skabelon af træ, og jeg troede, at det skulle blive et stykke legetøj til mig, så jeg husker endnu min skuffelse, da han klinede det til med plastelina.

Men alt dette var kun forberedelser til selve værket. Der kom en dag, da et anseligt lærred blev spændt op, og konturerne fra forarbejdet blev trukket op på dette; med støtte af udkastet blev det endelige værk undermalet, og mindre lærreder blev opspændt. I mellemtiden var der studeret i arkiver og biblioteker, museer o.l., og nu endelig var fader rede til at udføre det egentlige maleri. De mindre lærreder blev bragt ud i fri luft, hvor hans modeller blev anbragt. Disse studier efter levende model viser et grundigt studium såvel af det menneskelige legeme som af lys- og stofvirkning. Næsten hver figur eller figurgruppe blev således nøje studeret, inden den blev føjet ind på det store lærred.

Hvis fader ville skildre en historisk begivenhed, havde han i forvejen sat sig ind i vind- og strømforhold og solens stilling på himmelen på det bestemte tidspunkt. Dette kunne have sine vanskeligheder; en gang måtte han således male en morgenbelysning lidt før solnedgang, fordi modellen, en avlskarl, ikke havde fri fer, og ingen anden kunne styre den velige hingst.

Far måtte tit på rejse for at kunne klare sine opgaver. Han måtte altid se åstedet, og Orlogsværftet blev ham et kært arbejdsfelt, både dets righoldige samlinger af skibsmodeller og dets interessante exterior. Han mødte megen forståelse og vandt sig mange venner blandt officerer og personale. Hans far og farfar havde hørt til "Holmens faste stek", så hans kærlighed til dette sted havde han i blodet.

Men rejserne gik også længere bort. Tordenskjoldbillederne førte ham til Marstrand og den svenske skærgårdskyst. Meget tid tilbragte han i Helsingør, og mange marinebilleder blev til ved Vesterhavet (Løkken og Lønstrup). Bedst befandt han sig dog hjemme i Dragør, og utallige er de billeder der gengiver Drogden, Dragør havn og stranden langs sundet. Under lange ture, som han altid ville gå alene, iagttog han havnen, sundet og stranden. Han indsugede naturens rytme, havets vekslen og lysets virkninger over det flade Amagerland, hvor himlens skiftende skyer er så dominerende.

Fader døde 10.5.1930 i sit 68'ende år, men han arbejdede med sit maleri næsten til det sidste. Knap 3 uger før sin død måtte han imidlertid give op. En af de første dage fik han besøg af læge Dich: "Nå, ligger De der, mester, skal De ikke over at male idag?" sagde han til den forpinte mand, men fader var ikke sen til at replicere: "Kunne De ikke gå over og slå nogle klatter for mig, doktor?" Dette viser et glimt

af hans lune, som altid var parat selv i mørke stunder. Til sidst blev han uklar, men da vi en af dagene kom ind til hans seng for at vise ham et af hans malerier, der netop var kommen fra rammemanden og skulle sendes til England, blev han pludselig klar, rejste sig op og forklarede os meget grundigt, hvorfor strålerne fra den nedgående sol netop skulle ramme belgekammen og strandbredden på den måde, som billedet viste.

Da billedet nåede London, var fader død. Køberen skrev så smukt til os, hans familie, at det var fader værdigt, at hans sidste billede skulle skildre en solnedgang.

København, april 1966

Anna Mølsted